

prima instanță: N.Mazur
instanța de apel: N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol

DECIZIE

09 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Galina Stratulat, Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Coreli Tatiana împotriva Ministerului Afacerilor Interne și vicepreședintele Comisiei de reabilitare din cadrul MAI, Segiu Strungaru, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Comisia specială pe probleme de reabilitare a Primăriei mun.Chișinău, privind anularea actelor administrative și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, prin care s-au respins apelurile depuse de Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne și Coreii Tatiana ca neîntemeiate, fiind menținută fără modificări hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 octombrie 2015.

c o n s t a t ă :

La data de 18 iunie 2014, reclamanta Coreli Tatiana s-a adresat în instanța de judecată, în procedura de contencios administrativ, modificând și concretizând cerințele prin cererea din 24 aprilie 2015 (f.d.128-129), solicitând în final: recunoașterea nulității refuzului Ministerului Afacerilor Interne de a admite cererile prealabile depuse de reclamantă la data de 23 mai 2014 și 24 aprilie 2015, prin care reclamanta a cerut anularea deciziei vice-președintelui Comisiei de reabilitare din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Sergiu Strungaru, din data de 18 aprilie 2014 privind recunoașterea ca nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4/C-90 din 08 august 2011, a procesului-verbal și deciziei Comisiei de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014; anularea deciziei vice-președintelui Comisiei de reabilitare din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Sergiu Strungaru, din 18 aprilie 2014 cu privire la nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4/C-90 din 08 august 2011; anularea procesului-verbal și deciziei Comisiei de reabilitare a

Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014 privind recunoașterea ca nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4/C-90 din 08 august 2011; încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 28 iulie 2011, a înaintat Ministerului Afacerilor Interne o cerere privind stabilirea faptului, că tatăl reclamantei, Sovietov Boris Elisei, a fost represat politic prin exproprierea imobilului din str. Ciuflea 11, mun. Chișinău, expropriere efectuată în urma naționalizării averii în baza hotărârii Consiliului Comisarilor Norodului Moldovenesc nr.124 din 15 februarie 1946 "Cu privire la aprobarea listelor caselor naționalizate pe teritoriul RSSM (Basarabia)". Prin cererea sus menționată, reclamanta a solicitat și eliberarea unei adeverințe privind reabilitarea tatălui acesteia.

La data de 08 august 2011, comisia de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne a stabilit faptul represiunii politice în privința lui Sovietov Boris prin exproprierea bunurilor imobile și acesta a fost reabilitat conform Legii nr.1225 din 08 decembrie 1992.

Susține reclamanta, că, fiind unicul moștenitor legal al defunctului Boris Sovietov, la data de 11 august 2011 a înaintat către Comisia municipală o cerere privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensațiilor în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, solicitând, în baza Adeverinței de reabilitare, achitarea compensației pentru bunurile imobile expropriate.

Din motiv că, Comisia specială nu a examinat timp de 6 luni cererea înaintată, reclamanta s-a adresat în instanța de judecată cu o acțiune, solicitând încasarea silită a sumei compensației pentru averea represatului Sovietov Boris, însă pînă la momentul adresării în judecată cu cererea din speța dată, cauza menționată încă nu era examinată în fond.

A mai menționat reclamanta, că la data de 27 decembrie 2012, prin hotărîre judecătorească, dînsa a obținut calitatea de moștenitor legal asupra averii rămase după decesul tatălui său Boris Sovietov, care din data de 08 august 2011, are calitate de persoană reabilitată în urma represiunilor politice prin exproprierea averii.

La data de 10 aprilie 2014 Comisia specială a examinat și a admis cererea reclamantei, dispunînd achitarea compensației pentru averea compusă din imobil cu destinație locativă amplasată în mun. Chișinău, str. Ciuflea, 11, evaluat la sumă de 1 482 827 lei, conform Raportului de evaluare nr.019 din 04 martie 2013, efectuat de către Oficiul Cadastral Teritorial.

Invocă reclamanta, că, la data de 06 mai 2014, s-a adresat Comisiei cu o cerere prin care a solicitat eliberarea copieii deciziei din 10 aprilie 2014.

Însă, din cauza, că, timp îndelungat, din partea Comisiei speciale nu parvenea nici un răspuns, la data de 21 mai 2014 reclamanta s-a prezentat la Secretarul Comisiei speciale pentru a clarifica motivul neeliberării deciziei nr.8.7. din 10 aprilie 2014, unde a aflat, că în adresa Comisiei, a parvenit de la Ministerul Finanțelor o scrisoare semnată de vice-președintele comisiei de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne, Sergiu Strungaru, prin care acesta informează Ministerul Finanțelor, precum că adeverința de reabilitare nr.8/4-C-90 din 08 august 2011

eliberată pe numele lui Boris Sovietov a fost eliberată cu derogări de la legislația în vigoare și se declară nevalidă.

Nefiind de acord cu o astfel de declarație, la data de 23 mai 2014 reclamanta a înaintat pîrîtului o cerere prealabilă, solicitînd anularea răspunsului vice-președintelui Comisiei de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne din 18 aprilie 2014, care însă, la data de 08 iunie 2014, a fost respinsă, fapt ce a determinat-o pe reclamantă să se adreseze în instanța de judecată.

Solicită reclamanta a recunoaște nul refuzul Ministerului Afacerilor Interne din 06 iunie 2014 nr.8/6-I-C-1107/14, a recunoaște nulă declararea ca nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4-C-90 din 08 august 2011 a lui Sovietov Boris Elisei, din 18 octombrie 2014 cu nr.8/6-2736, cu recunoașterea acesteia ca fiind valabilă și legală de la momentul emiterii; a încasa, în mod solidar, din contul pîrîtului Ministerului Afacerilor Interne și funcționarilor publici Dan Chirița - șef al Serviciului tehnologiilor informaționale al Ministerului Afacerilor Interne, Sergiu Strungaru - vice-președintele Comisiei de reabilitare al Ministerului Afacerilor Interne, în folosul reclamantei a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei, cât și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea judecătorei Centru mun.Chișinău din 06 octombrie 2015 acțiunea a fost admis parțial, fiind recunoscut ilegal refuzul Ministerului Afacerilor Interne de a admite cererea prealabilă a Tatiane Coreli.

A fost declarat nul procesul-verbal și decizia Comisiei de reabilitare al Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014, prin care a fost declarat nevalid certificatul de reabilitare nr.8/4-C-90, eliberat de către Ministerul Afacerilor Interne la 08 august 2011.

La fel, s-a dispus încasarea de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul Tatiane Coreli a sumei de 3000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest pretențiile au fost respinse ca nefondate.

Împotriva hotărîrii instanței de fond, în partea admiterii pretențiilor, la data de 08 octombrie 2015 a depus apel Ministerul Afacerilor Interne, iar în partea respingerii pretențiilor, la data de 06 noiembrie 2015 a depus apel Coreli Tatiana.

Ambele apeluri au fost depuse în termenul legal de 30 de zile prevăzut de art.362 Codul de procedură civilă al RM.

Ulterior, la data de 01 decembrie 2015, a depus apel Ministerul Finanțelor, solicitînd repunerea în termen, casarea hotărîrii contestate și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2016, a fost admisă cererea apelantului Ministerului Finanțelor privind repunerea apelului în termen, fiind repus în termen cererea de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, s-au respins apelurile depuse de Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, și de Coreli Tatiana ca neîntemeiate, fiind menținută fără modificări hotărîrea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 06 octombrie 2015.

Invocînd ilegalitatea acestei decizii, la 29 martie 2016, Ministerul Afacerilor Interne a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, a hotărîrii instanței de fond, pronunțînd o nouă hotărîre prin

care acțiunea înaintată de Coreli Tatiana față de Ministerul Afacerilor Interne să fie respinsă.

În motivarea recursului, a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond a fost adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și au fost încălcate normele de drept procedural.

Menționează că instanțele de judecată au dat o apreciere arbitrară probelor, astfel că pentru ca o persoană să fie declarată victimă a represiunilor politice, urmează ca aceasta să întrunească condițiile cumulative stabilite de legea ce guvernează domeniul.

Art.1 a Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, pe lângă formele de represiune politică stabilește și motivul supunerii acesteia, și anume, din motivele politice, naționale, religioase sau sociale. Iar art. 3 lit. d) din aceeași lege, prin normele sale imperative menționează că sunt reabilite doar acele persoane care au fost expropriate sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație".

Recurentul Ministerul Afacerilor Interne susține, că conform certificatului de arhivă nr.35 din 28 ianuarie 2014, eliberat de Arhiva Națională, cât și din materialele anexate la acesta, imobilul nr. 11 de pe str. Svecinaia al fostului proprietar Sovietov Boris, este înscris în lista clădirilor naționalizate în or. Chișinău în baza Hotărârii nr.617 a Sovietului Comisarilor Norodnici al RSS Moldovenești nr. 617 din 30 iunie 1945.

Astfel, indică recurentul că se constată lipsa legăturii cauzale între represiunile politice și naționalizarea imobilelor, deoarece o parte din imobilele în perioada respectivă au fost naționalizate în temeiul Instrucțiunii privind modul de întocmire a documentelor de naționalizare a imobilelor, aprobată prin Hotărârea Sovietului Comisarilor Norodnici al RSS Moldovenești nr. 617 din 30 iunie 1945 și Hotărârii Sovietului Comisarilor Norodnici al RSS Moldovenești nr.124 din 15 februarie 1946 (pentru surplus de suprafață) și nu în legătură cu represiunile politice.

Totodată, însăși intimata în cererea prealabilă adresată Ministerului Afacerilor Interne recunoaște precum că nu există careva dosare de represiune politică față de Sovietov Boris, or acesta din urmă nu a fost supus represiunii politice.

La data de 05.05.2016 Ministerul Finanțelor a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, pronunțând o hotărâre nouă prin care cererea să fie respinsă ca nefondată.

În motivarea recursului indică că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au argumentat din care motive ar respins ca neîntemeiate argumentele Ministerului Finanțelor referitor la faptul că, pretențiile reclamantului/intimatului urmează a fi respinse deoarece în primul rând, nu există temeiul legal de eliberare a certificatului de reabilitare pe numele lui Sovietov Boris (tatăl reclamantului) de către Ministerul Afacerilor Interne, din lipsă de materiale în arhiva Ministerului Afacerilor Interne și a datelor cu privire la represiune.

Pe cale de consecință, în lipsa obiectului juridic primar (temeinicia Adeverinței de reabilite), acțiunea subsidiară - privind declararea nulității deciziei de anulare a

adeverinței de reabilitare (fiind un act extrinsec adevrința de reabilitare), este lipsită de temei legal, atît timp cît acțiunea principală nu are suport juridic.

În conformitate cu art. 434 al. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Conform scrisorii de înștiințare anexată la materialele dosarului rezultă că, copia deciziei instanței de apel din 01 martie 2016 a fost expediată și recepționată de către recurenți la data de 10 martie 2016, astfel Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor declarînd recursul la data de 29 martie.2016 și respectiv la data de 05 mai 2016, s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul în termen.

În conformitate cu art.439 alin.(2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se va decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2016 recursul a fost declarat admisibil.

Judecînd recursurile declarate de Ministerul Afacerilor Interne și de Ministerul Finanțelor împotriva deciziei date în apel, în limitele invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016 și hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău 06 octombrie 2015, pronunțînd o nouă hotărîre de respingere a acțiunii din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit.b) Codul de procedură civilă instanța de recurs, este în drept, să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiile sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 130 alin. (1-3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit.a) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl

constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de, autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi.

Materialele cauzei atestă, că la data de 18 iunie 2014, reclamanta Coreli Tatiana s-a adresat în instanța de judecată, în procedura de contencios administrativ, modificând și concretizând cerințele prin cererea din 24 aprilie 2015 (f.d.128-129), solicitând în final: recunoașterea nulității refuzului Ministerului Afacerilor Interne de a admite cererile prealabile depuse de reclamantă la data de 23 mai 2014 și 24 aprilie 2015, prin care reclamanta a cerut anularea deciziei vice-președintelui Comisiei de reabilitare din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Sergiu Strungaru, din data de 18 aprilie 2014 privind recunoașterea ca nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4/C-90 din 08 august 2011, a procesului-verbal și deciziei Comisiei de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014; anularea deciziei vice-președintelui Comisiei de reabilitare din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Sergiu Strungaru, din 18 aprilie 2014 cu privire la nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4/C-90 din 08 august 2011; anularea procesului-verbal și deciziei Comisiei de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014 privind recunoașterea ca nevalidă a Adeverinței de reabilitare nr.8/4/C-90 din 08 august 2011; încasarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea judecătoreii Centru mun.Chișinău din 06 octombrie 2015 acțiunea a fost admis parțial, fiind recunoscut ilegal refuzul Ministerului Afacerilor Interne de a admite cererea prealabilă a Tatiane Coreli.

A fost declarat nul procesul-verbal și decizia Comisiei de reabilitare al Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014, prin care a fost declarat nevalid certificatul de reabilitare nr.8/4-C-90, eliberat de către Ministerul Afacerilor Interne la 08 august 2011.

La fel, s-a dispus încasarea de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul Tatiane Coreli a sumei de 3000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest pretențiile au fost respinse ca nefondate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2016, a fost admisă cererea apelantului Ministerului Finanțelor privind repunerea apelului în termen, fiind repus în termen cererea de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, s-au respins apelurile depuse de Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, de Coreli Tatiana ca neîntemeiate, fiind menținută fără modificări hotărârea Judecătoreii Centru mun. Chișinău din 06 octombrie 2015.

La adoptarea soluției, instanța de apel a concluzionat că, instanța de fond corect a reținut ca întemeiate pretențiile reclamantei/apelantei privitor la anularea procesului-verbal și deciziei Comisiei de reabilitare a Ministerului Afacerilor Interne din 11 aprilie 2014 prin care a fost declarat nevalid certificatul de reabilitare nr.8/4-C-90 eliberat de către Ministerul Afacerilor Interne la 08 august 2011, deoarece respectivul certificat a fost eliberat în baza hotărâririi Judecătoreii Centru mun. Chișinău din 16 martie 2009 (f.d.23 vol.I) prin care a fost constatat faptul juridic de posesiune, folosință și dispoziție de către Sovietov Boris a imobilului nr.11 din str. Ciuflea, mun. Chișinău în perioada 25 august 1937-15 februarie 1946.

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că, faptul supunerii lui Boris Sovietov represiunilor politice a fost deja stabilit prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 27 decembrie 2012 (f.d.30 vol.I), prin care a fost constatată calitatea de moștenitor legal a reclamantei Coreli Tatiana după decesul tatălui Boris Sovietov, decedat la 15 februarie 1980 și care din data de 08 august 2011 are calitatea de persoană reabilitată în urma represiunilor politice prin exproprierea averii.

Analizând circumstanțele faptice ale pricinii raportate la normele legale cu privire la raportul material litigios, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanțele ierarhic inferioare investite cu soluționarea fondului cauzei au examinat pricina cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit că, conform răspunsului nr.24-08/143 din 17 decembrie 2008 al Arhivei naționale a RM, s-a informat că în fondul arhivistic al Sovietului Miniștrilor RSS Moldovenești în lista clădirilor naționalizate în or. Chișinău din 15 februarie 1946, este înscris imobiul de pe str. Svecinaia-numele proprietarilor Sovietov Elisa*, Anastas*, Boris* (f.d.24 vol.I).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 16 martie 2009 a fost constatat faptul juridic de posesiune, folosință și dispoziție de către Sovietov Boris a imobilului nr.11 din str. Ciuflea mun. Chișinău și anume loc de curte cu toate construcțiile dependente, amenajamentele și serviciile de pe cele cuprinzând întinderea totală de 1278 m.p. în perioada din 25 septembrie 1937 și pînă la data de 15 februarie 1946 (f.d.22-23 vol.I).

La data de 08 august 2011 Ministerul Afacerilor Interne a eliberat reclamantei Tatiane Coreli adeverința nr.8/4-C-90 de reabilitare a tatălui său Boris Sovietov, în temeiul art.3 lit.d) al Legii RM nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 „privind reabilitarea victimelor represiunilor politice”, ca temei indicînd hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 16 martie 2009 (f.d.26).

De asemenea, materialele cauzei atestă, că prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 27 decembrie 2012 (f.d.30 vol.I) a fost constatat faptul calității de moștenitor legal a reclamantei Coreli Tatiana, născută la 02 iunie 1950, după decesul tatălui Boris Sovietov, decedat la 15 februarie 1980 și care din data de 08 august 2011 are calitatea de persoană reabilitată în urma represiunilor politice prin exproprierea averii (f.d.30 vol.I).

Prin procesul-verbal din data de 11 aprilie 2014 al ședinței extraordinare a Comisiei Ministerului Afacerilor Interne privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în scopul executării Notei Informatice a Direcției Generale juridice în ceea ce privește anularea adeverinței de reabilitare menționate supra, s-a declarat nevalidă adeverința de reabilitare nr.8/4-C-90 al lui Boris Sovietov (f.d.116 vol.I).

În vederea respectării căilor legale, a fost înaintată o cerere către Ministerul Afacerilor Interne prin care s-a solicitat anularea adeverinței de reabilitare a lui Sovietov Boris nr.8/4-C-90 din 08 august 2011, deoarece aceasta contravine normelor imperative stabilite de legea specială, și anume a Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225- XII din 08 decembrie 1992.

În urma studierii materialelor dosarului și a răspunsului parvenit de la Arhiva Națională, cât și a faptului că adeverința de reabilitare a fost eliberată în temeiul Hotărârii judecătorești Centru nr. 2-942/09 din 16 martie 2009, prin care se constată doar faptul posesiunii, folosinței și dispoziției unor bunuri imobile, dar nu și recunoașterea faptului represiunii politice a lui Sovetov Boris, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, neîntemeiat s-a dispus eliberarea adeverinței de reabilitare a lui Sovetov Boris nr. 8/4-C-90 din 08 august 2011.

Or, instanța de judecată (Judecătoria Centru mun. Chișinău) prin soluția adoptată speței (hotărârea de judecată din 16 martie 2009) nu a constatat faptul supunerii represiunii politice a lui Sovetov Boris, dar a constatat doar faptul posesiunii, folosinței și dispoziției de către acesta a unor bunuri imobile în perioada 25 septembrie 1937 și pînă la 15 februarie 1946.

Cu atît mai mult, instanța de judecată nici nu a constatat faptul că a încetat posesiunea, folosința și dispoziția lui Sovetov Boris asupra bunurilor sale ca efect al represiunii politice.

Deoarece, speța în cauză se referă la reabilitarea persoanei ca urmare a represiunilor politice, aceasta urmează a fi judecată prin prisma prevederilor legii speciale, și anume a Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, normele căreia au un caracter imperativ spre aplicare.

Coroborînd prevederile art. 1, 2 și 3 lit. d) din legea menționată supra cu circumstanțele speței în cauză, instanța de recurs deduce că, represiune politică se consideră curmarea de vieți omenești, măsurile de constrîngere întreprinse de către stat față de cetățeni din motive politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de expropriere realizate în baza deciziilor organelor administrative, judiciare și extrajudiciare. Iar victimă a represiunilor politice se consideră persoanele care au avut de suferit de pe urma acțiunilor menționate mai sus.

Ca principiu a reabilitării se menționează că, se declară nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, expropriate în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numitii bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație".

Prin urmare, pentru ca o persoană să fie declarată victimă a represiunilor politice, urmează ca aceasta să întrunească condițiile cumulative stabilite de legea ce guvernează domeniul.

Deci, art. 1 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, pe lîngă formele de represiune politică stabilește și motivul supunerii acesteia, și anume, din motive politice, naționale, religioase sau sociale.

Iar, art. 3 lit. d) din aceeași Lege, prin normele sale imperative menționează că sunt reabilitate doar acele persoane care au fost expropriate sub pretextul luptei cu

culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație".

Reieșind din cuprinsul certificatului de arhivă nr. 35 din 28 ianuarie 2014, eliberat de Arhiva Națională a Republicii Moldova (f.d.94 vol. I), cât și din materialele anexate la acesta, este specificat că în fondul arhivistic al Sovietului Ministrilor RSSMoldovenești, în lista clădirilor naționalizate conform hotărîrii nr.124 din 15 februarie 1946 este înscris imobilul cu nr. 11 de pe str. Svecinaia, or. Chișinău, numele foștilor proprietari Sovietov Elisei*, Anast.*, Boris*.

Prin hotărîrea Societului Miniștrilor al RSSM nr.1534 din 16 noiembrie 1949 imobilul din str. Svecinaia, proprietatea lui Sovietov E.E. rămîne să fie naționalizat.

Conform nomenclatorului străzilor din or. Chișinău, denumirea actuală a străzii Svecinaia este str. Ciuflea (dela 20 iunie 1990), în perioada anilor 1941-1944 s-a numit Alxandru Sturza.

În acest context, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind juste alegațiile recurenților Ministerului Finanțelor și ale Ministerului Afacerilor Interne cu privire la faptul că, în situația dată se constată cu certitudine lipsa legăturii cauzale între represiunile politice și naționalizarea imobilelor indicate, deoarece o parte din imobile în perioada respectivă au fost naționalizate în temeiul Instrucțiunii privind modul de întocmire a documentelor de naționalizare a imobilelor, aprobată prin Hotărîrea Sovietului Comisarilor Norodnici al RSS Moldovenești nr. 617 din 30 iunie 1945 și Hotărîrii Sovietului Comisarilor Norodnici al RSS Moldovenești nr.124 din 15 februarie 1946 (pentru surplus de suprafață etc.) și nu în legătură cu represiunile politice.

Asupra acestui fapt urmează de menționat Hotărîrea Sovietului Miniștrilor al RSS Moldovenești nr. 1534 din 16 noiembrie 1949 și a anexelor la aceasta, emisă în conformitate cu Hotărîrea Sovietului Comisarilor Norodnici al RSS Moldovenești nr. 617 din 30 iunie 1945, prin care a fost respinsă plîngerea cet. Sovietov B.B. privind naționalizarea clădirilor cu suprafața de 804 m³, cu nr. 11 pe str. Svecinaia (la momentul actual str. Ciuflea) pentru surplus de suprafață.

Deci, bunurile imobile care erau în posesiunea, folosința și dispoziția lui Sovietov Boris, au fost naționalizate deoarece depășeau limita de suprafață stabilită la acel moment și nicidecum sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație".

Mai mult ca atît, după cum rezultă din materialele din arhivă, Sovietov Boris a depus o plîngere către organele administrative prin care și-a exprimat dezacordul cu naționalizarea bunurilor sale, prin urmare, acesta nu a fost supus altor acțiuni care ar fi în stare să-i limiteze drepturile și libertățile.

Însăși reclamanta în cererea adresată Ministerului Afacerilor Interne, pentru eliberarea adeverinței de reabilitare (cât și în alte înscrisuri), indică faptul că familia Sovietov continua să locuiască în bunul imobil de pe str. Svecinaia 11, deoarece a fost naționalizată doar o parte din imobil, cealaltă parte fiind în continuare în folosința familiei Sovietov.

La fel, reclamanta indică că părinții săi fiind profesori de profesie, își continuau activitatea didactică în continuare, fără a le fi perturbată activitatea și modul obișnuit de trai.

Ca efect al celor menționate, sunt aplicabile la caz, prevederile art. 12 alin. 2 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, care în termeni absoluți interzic restituirea obiectivelor scoase din circuitul civil, precum și a altor bunuri confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie din considerente ce nu au legătură cu represiunile politice.

Prin urmare, în lipsa unor informații referitor la represiunile politice aplicate față de o persoană concretă, sunt inaplicabile prevederile art. 5¹ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, care prevede că, Ministerul Afacerilor Interne, la cerere sau din oficiu, examinează cauza de reabilitare, stabilește faptul deportării, expulzării, expropriării, trimiterii la muncă silnică în condiții de limitare a libertății ori altor forme de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor în baza deciziilor organelor administrative, formulează o concluzie privind reabilitarea și eliberează certificatul respectiv.

Prin urmare, legea specială conferă competența unui organ central de specialitate, care face parte din puterea executivă, de a stabili faptul represiunii politice doar în cazul în care deține informații în scris, pertinente și concludente și care în limitele rezonabilului dovedesc cu certitudine supunerea represiunilor politice a unei persoane concrete.

În caz contrar, în lipsa unor asemenea înscrisuri, constatarea represiunii politice și reabilitarea persoanei de un alt organ decât instanța de judecată, ar fi contrară principiului separării puterilor în stat (art. 6 din Constituție), or, în acest caz un organ al puterii executive ar substitui o instanță de judecată, atribuindu-și competențe judecătorești, fapt ce este contrar legii.

Această logică este expusă prin prevederile art. 6 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 care indică expres faptul că, în cazul în care materialele de arhivă privind represiunile politice nu s-au păstrat în urma expirării termenului de prescripție sau din alte cauze, stabilirea faptului represiunii politice se face pe cale judiciară.

Pe cale de consecință, hotărîrea instanței de fond și decizia Curții de Apel urmează a fi casată integral și pronunțată o nouă hotărîre de respingere integrală a acțiunii.

În conformitate cu art. 25 alin. (1) lit.b) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, judecînd acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărîri: admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pîrîtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt înscris, ori să înlătore încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întîrzierea executării hotărîrii.

Iar, conform art. 26 din Lege este prescris că, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

- a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;
- b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței;

c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

Apreciere probelor administrate în coraport cu circumstanțele pricinii, Colegiul Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile depuse de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 octombrie 2015, pronunțînd o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Coreli Tatiana împotriva Ministerului Afacerilor Interne și vicepreședintele Comisiei de reabilitare din cadrul MAI, Segiu Strungaru, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Comisia specială pe probleme de reabilitare a Primăriei mun. Chișinău, privind anularea actelor administrative și repararea prejudiciului moral, se respinge fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 06 octombrie 2015, pronunțînd o nouă hotărâre prin care:

Acțiunea înaintată de Coreli Tatiana împotriva Ministerului Afacerilor Interne și vicepreședintele Comisiei de reabilitare din cadrul MAI, Segiu Strungaru, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Comisia specială pe probleme de reabilitare a Primăriei mun. Chișinău, privind anularea actelor administrative și repararea prejudiciului moral, se respinge fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Sveatoslav Moldovanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

